

بررسی الگوهای نوجوانان و جوانان ۱۲ تا ۲۰ ساله استان اصفهان

سید علی سیادت*

رضا همایی**

چکیده

پژوهش حاضر به بررسی الگوهای نوجوانان و جوانان ۱۲ تا ۲۰ ساله استان اصفهان پرداخته است. در همین ارتباط دو سؤال به شرح زیر مطرح شد و مورد بررسی قرار گرفته است:

الگوی نوجوانان و جوانان ۱۲ تا ۲۰ ساله استان اصفهان چیست؟

الگوهای نوجوانان بر اساس جنسیت، محل زندگی و سن چیست؟

روش پژوهش توصیفی و جامعه‌ی آماری شامل کلیه‌ی نوجوانان و جوانان ۱۲ تا ۲۰ ساله ساکن استان اصفهان بود. نمونه‌ی آماری شامل ۲۶۸ نفر از نوجوانان و جوانان سنین فوق در شهرهای اصفهان، مبارکه، زرین شهر، شهرضا و کاشان بوده است. ابزار اندازه‌گیری چک لیست محقق ساخته بود که پایایی آن ۸۳٪ محاسبه گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها، از روش آماری t تک متغیری استفاده شد. نتایج نشان داد که:

۱- نوجوانان و جوانان از الگوهایی چون: هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی، قهرمانان ورزشی ایرانی و رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا پیروی می‌کنند.

۲- نوجوانان و جوانان پسر از الگوهایی چون: اندیشمندان، شخصیت‌های علمی و معلمان، هنرمندان سینما و موسیقی ایران، قهرمانان ورزشی خارجی، رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا و دوستان و هم‌کلاسان خود پیروی می‌کنند.

۳- نوجوانان و جوانان دختر از الگوهای چون: هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی، رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا و دوستان و هم‌کلاسان خود پیروی می‌کنند.

۴- دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی فقط از الگوهایی چون: قهرمانان ورزشی خارجی و شخصیت‌های سیاسی و مذهبی پیروی نمی‌کنند و از سایر الگوهای مطرح در چک لیست پیروی می‌کنند.

۵- دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه از الگوهای چون: هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی و دوستان و هم‌کلاسان پیروی می‌کنند.

۶- دانشجویان از الگوهای چون: اندیشمندان، شخصیت علمی و استادان، هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی، قهرمانان ورزشی ایرانی و رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا پیروی می‌کنند.

واژه‌های کلیدی:

الگوها، نوجوانان، جوانان، استان اصفهان

* استادیار دانشگاه اصفهان
** دبیر کمیته مدیریت و بهره‌وری شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان

مقدمه

کاربرد الگوها در فرهنگ عامه بسیار متداول است و این موضوع به خصوص در جوانان و نوجوانان گسترده‌ی وسیع‌تری را دنبال می‌کند. کولی^(۱) (۲۰۰۰) معتقد است، الگوهایی چون؛ انسان فردیت یافته، انسان خودشکופا، انسان بارور، انسان این مکانی و این زمانی، انسان بالغ، انسان با کنش کامل و انسان خواستار تحقق خود، در بین روانشناسان به عنوان الگوهای شخصیت سالم معرفی می‌گردد. روانشناسان معتقدند که افراد باید به دنبال یافتن چنین الگوهایی باشند تا مسیر زندگی آن‌ها پر از موفقیت و کمال باشد. به واقع، افراد باید الگوهایی را انتخاب کنند که آن الگوها قابلیت گسترش کمال خود و تبدیل شدن به آنچه در توان آدمی است را داشته باشند.

الگوها یکی از عوامل تعیین‌کننده‌ی نوع و کیفیت رفتار انسان هستند (هامیلتون^(۲))، (۱۹۸۸). الگوبرداری جزئی از توانایی انسان است؛ البته اگر به شکل صحیحی به کار گرفته شود، راه مؤثری برای یادگیری اعمال جدید و رشد شخصیت سالم انسان شمرده می‌شود. انسان در همه‌ی زمان‌ها و مکان‌ها نیازمند به الگو است (فونگیلمن^(۳))، (۱۹۸۱). بندورا^(۴) (۱۹۷۷) اصطلاح الگوبرداری را شامل یک دسته دگرگونی‌های رفتاری، شناختی و عاطفی می‌داند که از راه مشاهده یک یا چند الگو حاصل می‌شود. مایر^(۵) (۱۹۹۱) معتقد است؛ نوجوان در پی آن است که الگوهای بزرگسالی را تقلید کند و به همین منظور به ستایش قهرمانان محبوب خویش می‌پردازد. او قهرمانان خود را دوست دارد و با تقلید از رفتار آن‌ها، این علاقه را نشان می‌دهد.

نوجوان به دنبال هویت است و می‌خواهد هویتی ثابت و مورد احترام داشته باشد. در چنین موقعیتی احساس خلاء می‌کند و به دنبال یافتن چاره است. نهایتاً به دنبال الگو می‌رود تا بتواند هویت خود را پیدا کند. این الگوها می‌تواند شامل افراد مشهور و شناخته‌شده‌ای مانند هنرمندان، ورزشکاران، سیاستمداران، شخصیت‌های علمی، مذهبی و فرهنگی باشد. به عبارتی، نوجوان با الگوگیری از این شخصیت‌ها درصدد ثبات وجودی خود است تا از این طریق، هویت کاملی را پیدا کند (چینگنز^(۶))، (۱۹۹۰).

وارویک^(۷) (۲۰۰۰) معتقد است جوانان و نوجوانان برای یافتن الگوهای خود، به دنبال شخصیتی سالم نیستند زیرا، در این سن، توجه به شخصیت سالم بسیار کم‌رنگ است و آنان به دنبال الگوهایی هستند که بیشتر به مردم معرفی شده باشند.

در این بین، نقش رسانه‌های ارتباط جمعی بسیار مهم است. اریکسون^(۸) (۱۹۶۵) در این ارتباط معتقد است که یافتن سبک زندگی برای جوان و نوجوان، یکی از بحران‌هایی است که هویت‌یابی آن‌ها را دچار مشکل می‌کند. آن‌ها برای یافتن سبک زندگی خود، به الگوها متوسل می‌شوند. حال اگر، این الگوها، نمونه‌ها و سرمشق‌ها در جامعه برای همانندسازی موجود باشد، انتخاب آسان‌تر خواهد بود و بدین طریق نوجوان به هویت خود می‌رسد. بنابراین، طبق نظر اریکسون، یافتن الگو برای نوجوان و جوان به علت هدایت وی در رسیدن به سبک زندگی، یک ضرورت است. به واقع، یکی از ابزارهای رسیدن به هویت و فرار از بی‌هویتی یافتن الگو است.

در نظریه‌ی یادگیری اجتماعی، بندورا (۱۹۷۷) معتقد است، انسان‌ها هشیارند و از طریق مشاهده و ایده‌هایی که از طریق آن می‌آموزند، الگوهای خود را انتخاب می‌کنند. در این میان، نوجوان و جوان به علت عدم تجربه‌ی کافی، الگوهای رایج جوامع را انتخاب می‌کند که در این میان نقش وسایل ارتباط جمعی انکارناپذیر است. همچنین وی می‌گوید؛ نوجوان و جوان آنچه مشاهده می‌کند و از مشاهده‌ی آن یک احساس رضایت درونی را در خود می‌یابد، به عنوان الگو انتخاب می‌کند که این الگوها می‌تواند گسترده باشد. تأثیر الگو به تقلید نوجوان و جوان از رفتارهای آن منجر می‌شود.

طبق مدل شرطی شدن کلاسیک، در الگویابی ابتدا نوجوان ویژگی مثبتی را در الگو می‌یابد و سپس به وی دل‌می‌بندد. به تدریج تمامی ابعاد الگو را مطلوب می‌یابد. این تفکر یک دل‌بستگی اولیه در نوجوان به وجود می‌آورد که منجر به تقلید وی از رفتارها و سبک زندگی الگو می‌گردد. (فلاول^(۹)، ۱۹۹۲)

امروزه وسایل ارتباط جمعی به خصوص سینما، تلویزیون و مجلات از عوامل بسیار مؤثر در رشد فکری، اخلاقی، اجتماعی و روانی جامعه به شمار می‌رود و بیشترین تأثیر را در یافتن الگوهای نوجوانان و جوانان ایفا می‌کند. (پرل^(۱۰)، ۱۹۹۲) به عبارتی، نفوذ این وسایل از خانواده، مدرسه و گروه همسالان هم بیشتر است، و می‌تواند تأثیر عمیقی بر الگویابی و سبک زندگی نوجوان و جوان، داشته باشند. سالومن^(۱۱) (۱۹۹۸) می‌گوید؛ نوجوان دانش خود را درباره‌ی روابط اجتماعی و مهارت‌های لازم برای این روابط، از تلویزیون و دیگر وسایل تصویری کسب می‌کند؛ بنابراین وسایل فوق هستند که الگوهای نوجوان را انتخاب کرده و به وی تحمیل می‌کنند. در چنین شرایطی است،

بررسی الگوهای نوجوانان و جوانان ۱۲ تا ۲۰ ساله استان اصفهان ۷۰

که الگوها ارزیابی شخصیتی نمی‌گردند بلکه نوجوان، آنان را بر حسب محبوبیت انتخاب می‌کند.

یکی از مشکلاتی که در ارتباط با الگویابی وجود دارد، تقلید نوجوان و جوان از مدل‌های خاص مو، لباس، حرکات و رفتار الگوها می‌باشد که این موضوع ممکن است با فرهنگ جامعه در تضاد باشد. بنابراین، ناخودآگاه آن‌ها در مقابل هنجارهای جامعه قرار می‌گیرد و باید سرزنش‌های جامعه را تحمل کند.

شرکت‌های بزرگ تجاری نیز با استفاده از این حربه یعنی چگونگی الگوپذیری نوجوانان و قرار دادن کالاهای خود در کنار الگوهای مختلف ورزشی و هنری، به راحتی کالاهای خود را در جامعه به فروش می‌رسانند.

در جامعه‌ی ما، نوجوانان و جوانان باید الگوهای خود را به گونه‌ای انتخاب کنند که بر اساس ارزش‌ها و هنجارهای مثبت جامعه باشد. امروزه به علت گستردگی وسایل ارتباط جمعی متأسفانه نوجوانان و جوانان الگوهای خود را از بین الگوهای جوامع دیگر انتخاب می‌کنند به طوری که، تقلید از مو، لباس و طرز رفتار ورزشکاران و هنرپیشه‌های خارجی در بین نوجوانان و جوانان جامعه مرسوم شده است. مقاله‌ی حاضر نیز بر اساس پژوهشی که در زمینه‌ی ”بررسی الگوهای نوجوانان ۱۲ تا ۲۰ ساله استان اصفهان“ اجرا شده، تدوین یافته است. به همین منظور دو سؤال پژوهشی تهیه شد که به شرح زیر می‌باشد:

۱- الگوهای نوجوانان و جوانان ۱۲ تا ۲۰ ساله‌ی استان اصفهان چیست؟

۲- الگوهای نوجوانان و جوانان براساس جنسیت و میزان تحصیلات چیست؟

روش

روش انجام پژوهش حاضر، توصیفی و جامعه‌ی آماری نیز شامل کلیه‌ی نوجوانان و جوانان ۱۲ تا ۲۰ ساله استان اصفهان در سال ۱۳۸۳ بوده است. به منظور نمونه‌گیری و پس از کسب آمار نوجوانان و جوانان سنین فوق، بر اساس متغیرهای کسب شده از اجرای ابزار در نمونه‌ی محدود اولیه، نمونه‌ی آماری به تعداد ۲۶۸ نفر با بهره‌گیری از فرمول برآورد نمونه‌ی آماری پاشا شریفی و شریفی (۱۳۸۰) محاسبه و سپس با بهره‌گیری از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای، همچنین احتساب

درصد سهم‌های طبقات مختلف، طبقه‌ای متناسب با حجم و تصادفی ساده، تعداد نمونه‌ی لازم از بین دانش‌آموزان و دانشجویان انتخاب گردیده است. ابزار اندازه‌گیری چک لیست محقق ساخته بوده است. این چک لیست متشکل از ۸ ماده با طیف سه گزینه‌ای (بلی - تاحدودی - خیر) بوده است. روایی چک لیست با استفاده از نظرهای استادان و کارشناسان و محاسبه‌ی ضریب توافقی، ۸۱ درصد و پایایی آن پس از اجرای مقدماتی ابزار و محاسبه‌ی ضریب الفای کرونباخ، ۸۳ درصد منظور گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها، از روش آماری t تک متغیری، استفاده شده است.

یافته‌ها

یافته‌های حاصل از تحلیل داده‌های ابزار پژوهش در جدول شماره‌ی (۱) تا (۶) آورده شده است.

جدول شماره‌ی ۱. نتایج آزمون t تک متغیری، مقایسه میانگین الگوهای مختلف نوجوانان و جوانان با نمره‌ی ملاک

الگوها	نمره‌ی ملاک	میانگین	انحراف معیار	t	سطح معناداری
اندیشمندان، شخصیت‌های علمی و معلمان	۲	۲	۱/۴۴	۰/۴۷	۰/۶۳
هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی	۲	۲/۳۵	۱/۴۵	۱/۶۹	۰/۰۵
هنرمندان سینما و موسیقی خارجی	۲	۲	۱/۴۷	۰/۱۱	۰/۰۹
قهرمانان ورزشی ایرانی	۲	۲/۳۱	۱/۴۸	۱/۱	۰/۰۲۷
قهرمانان ورزشی خارجی	۲	۱/۷۷	۱/۲۰	۱/۱۴	۰/۱۸
شخصیت‌های سیاسی و مذهبی	۲	۱/۲۴	۱/۵۰	۱/۴	۰/۰۱۳
رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا	۲	۲/۲۹	۱/۵۳	۱/۳۳	۰/۰۲
دوستان و هم‌کلاسان	۲	۱/۸۴	۱/۲۹	۱/۱۹	۰/۲۹

بررسی الگوهای نوجوانان و جوانان ۱۲ تا ۲۰ ساله استان اصفهان ۷۲

طبق نتایج جدول شماره ۱ (۱)، میانگین نمره الگوهای هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی، قهرمانان ورزشی ایرانی و رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا بالاتر از نمره ۲ (۲) می‌باشد و t مشاهده شده در سطح $P \leq 5\%$ نیز معنادار می‌باشد. بنابراین، الگوهای اصلی نوجوانان و جوانان ۱۲ تا ۲۰ ساله استان اصفهان، الگوهای فوق می‌باشد. این در حالی است که، الگوهای چون؛ اندیشمندان، شخصیت‌های علمی و معلمان و هنرمندان سینما و موسیقی خارجی نیز در بین نیمی از نوجوانان و جوانان رواج دارد.

جدول شماره ۲. نتایج آزمون t تک متغیری، مقایسه میانگین الگوهای مختلف نوجوانان و جوانان پسر با نمره ۲ ملاک

الگوها	نمره ۲ ملاک	میانگین	انحراف معیار	t	سطح معناداری
اندیشمندان، شخصیت‌های علمی و معلمان	۲	۲/۲۰	۱/۲۷	۱/۵۳	۰/۱۲
هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی	۲	۲/۳۷	۱/۳۸	۲/۳۵	۰/۰۲
هنرمندان سینما و موسیقی خارجی	۲	۱/۹۱	۱/۵۵	۰/۳۶	۰/۷۱
قهرمانان ورزشی ایرانی	۲	۱/۴	۱/۴۷	۱/۰۲	۰/۰۶
قهرمانان ورزشی خارجی	۲	۲/۱۸	۱/۵۷	۱/۹۲	۰/۴۲
شخصیت‌های سیاسی و مذهبی	۲	۱/۷۳	۱/۴۹	۰/۹۷	۰/۰۵
رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا	۲	۲/۲۲	۱/۴۴	۲/۵۴	۰/۰۱
دوستان و هم‌کلاسان	۲	۲/۱۶	۱/۲۸	۲/۴۸	۰/۱۲

طبق نتایج جدول شماره ۲ (۲)، میانگین نمره الگوهای اندیشمندان، شخصیت‌های علمی و معلمان، هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی، قهرمانان ورزشی خارجی، آزادگان، جانبازان و شهدا و دوستان و هم‌کلاسان، بالاتر از نمره ۲ (۲) می‌باشد. بنابراین، نوجوانان و جوانان پسر از الگوهای فوق پیروی می‌کنند.

جدول شماره‌ی ۳. نتایج آزمون t تک متغیری مقایسه میانگین الگوهای مختلف نوجوانان و جوانان دختر با نمره‌ی ملاک

الگوها	نمره‌ی ملاک	میانگین	انحراف معیار	t	سطح معناداری
اندیشمندان، شخصیت‌های علمی و معلمان	۲	۱/۹۱	۱/۴۲	۰/۲۱	۰/۸۳
هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی	۲	۲/۱۱	۱/۴۰	۰/۰۸	۰/۹۳
هنرمندان سینما و موسیقی خارجی	۲	۱/۴۵	۱/۴۳	۲/۷۳	۰/۰۰۱
قهرمانان ورزشی ایرانی	۲	۱/۷۸	۱/۴۷	۱/۰۴	۰/۳
قهرمانان ورزشی خارجی	۲	۱/۱۸	۱/۳۵	۲/۲۹	۰/۰۰۱
شخصیت‌های سیاسی و مذهبی	۲	۱/۷۷	۱/۴۸	۱/۶۹	۰/۹۲
رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا	۲	۲/۳۳	۱/۴۷	۱/۶۱	۰/۰۱۲
دوستان و هم‌کلاسان	۲	۲/۴۱	۱/۱۸	۱/۶۳	۰/۰۱۱

طبق نتایج جدول شماره‌ی (۳)، میانگین نمره‌ی الگوهای رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا و دوستان و هم‌کلاسان بالاتر از نمره‌ی ملاک (۲) می‌باشد. بنابراین نوجوانان و جوانان دختر از الگوهای فوق پیروی می‌کنند. همچنین، میانگین مؤلفه‌ی هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی نیز تقریباً برابر با نمره‌ی ملاک است که نشان می‌دهد نیمی از نوجوانان و جوانان از الگوی فوق پیروی می‌کنند.

بررسی الگوهای نوجوانان و جوانان ۱۲ تا ۲۰ ساله استان اصفهان ۷۴

جدول شماره ۴. نتایج آزمون t تک متغیری مقایسه‌ی میانگین الگوهای مختلف دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی با نمره‌ی ملاک

الگوها	نمره‌ی ملاک	میانگین	انحراف معیار	t	سطح معناداری
اندیشمندان، شخصیت‌های علمی و معلمان	۲	۲/۰۹	۱/۴۴	۰/۴	۰/۶۳
هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی	۲	۲/۳۵	۱/۴۵	۱/۶۹	۰/۰۵
هنرمندان سینما و موسیقی خارجی	۲	۲	۱/۴۷	۰/۱۱	۰/۰۹
قهرمانان ورزشی ایرانی	۲	۲/۳۰	۱/۴۸	۱/۱	۰/۰۲
قهرمانان ورزشی خارجی	۲	۱/۷	۱/۵۷	۱/۰۲	۰/۳۱
شخصیت‌های سیاسی و مذهبی	۲	۱/۲۴	۱/۵۰	۱/۴	۰/۰۱
رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا	۲	۲/۶۴	۱/۵۳	۲/۳۳	۰/۰۲
دوستان و هم‌کلاسان	۲	۲/۴۰	۱/۲۹	۱/۱۹	۰/۲۹

طبق نتایج جدول شماره ۴ (۴)، میانگین نمره‌ی دو الگوی قهرمانان ورزشی خارجی و شخصیت‌های سیاسی و مذهبی پایین‌تر از نمره‌ی ملاک (۲) می‌باشد. به عبارت دیگر، دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی در فرایند زندگی خود به ترتیب از الگوهای رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا، دوستان و هم‌کلاسان، هنرمندان سینما و موسیقی ایران، قهرمانان ورزشی ایرانی، اندیشمندان و شخصیت‌های علمی و معلمان و هنرمندان سینما و موسیقی خارجی پیروی می‌کنند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول شماره ۵. نتایج آزمون t تک متغیری، مقایسه‌ی میانگین الگوهای مختلف دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه با نمره‌ی ملاک

الگوها	نمره‌ی ملاک	میانگین	انحراف معیار	t	سطح معناداری
اندیشمندان، شخصیت‌های علمی و معلمان	۲	۱/۷۵	۱/۳۸	۱/۸۷	۰/۷
هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی	۲	۲/۰۱	۱/۴۴	۰/۸	۰/۹۳
هنرمندان سینما و موسیقی خارجی	۲	۱/۹۷	۱/۴۹	۱/۱۰	۰/۹۱
قهرمانان ورزشی ایرانی	۲	۱/۷۶	۱/۴۶	۱/۱۸	۰/۲۴
قهرمانان ورزشی خارجی	۲	۱/۷۹	۱/۵۲	۰/۹۴	۰/۳۵
شخصیت‌های سیاسی و مذهبی	۲	۱/۵۰	۱/۴۹	۲/۶۳	۰/۰۰۱
رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا	۲	۱/۲۲	۱/۴۷	۰/۹۸	۰/۳۳
دوستان و همکلاسان	۲	۱/۵۴	۱/۴۱	۱/۸۷	۰/۰۷

طبق نتایج جدول شماره ۵ (۵)، میانگین نمره‌ی الگوهای هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی و دوستان و همکلاسان بالاتر از نمره‌ی ملاک (۲) می‌باشد. به عبارت دیگر، دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه در روند زندگی خود از این الگو پیروی می‌کنند.

جدول شماره ۶. نتایج آزمون t تک متغیری، مقایسه‌ی میانگین الگوهای مختلف دانشجویان با نمره‌ی ملاک

الگوها	نمره‌ی ملاک	میانگین	انحراف معیار	t	سطح معناداری
اندیشمندان، شخصیت‌های علمی و معلمان	۲	۲/۵۲	۱/۲۱	۲/۷۲	۰/۰۱
هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی	۲	۲/۱۶	۱/۳۱	۰/۶۸	۰/۵
هنرمندان سینما و موسیقی خارجی	۲	۱/۴۷	۱/۳۶	۱/۷۵	۰/۰۹
قهرمانان ورزشی ایرانی	۲	۲/۰۴	۱/۶۸	۰/۱۲	۰/۸۹
قهرمانان ورزشی خارجی	۲	۱/۲۵	۱/۴۸	۲/۲۶	۰/۰۳
شخصیت‌های سیاسی و مذهبی	۲	۱/۸۰	۱/۴۶	۰/۹۴	۰/۳۵

۰/۰۲	۲/۴۶	۱/۲۳	۲/۶۶	۲	رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا
۰/۳۴	۱	۱/۲۰	۱/۳۶	۲	دوستان و همکلاسان

طبق نتایج جدول شماره‌ی (۶)، میانگین نمره‌ی الگوهای اندیشمندان، شخصیت‌های علمی و استادان، هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی، قهرمانان ورزشی ایرانی و رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا بزرگتر از نمره‌ی ملاک (۲) می‌باشد. به عبارت دیگر دانشجویان در روند زندگی خود از این الگوها پیروی می‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

پریسلی^(۱۲) (۱۹۹۵) معتقد است، در زندگی هر فردی دوره‌ای وجود دارد که میزان گرایش به الگوهای اجتماعی بسیار بالا است. در شروع دوره‌ی نوجوانی و تلاش نوجوان برای کسب هویت، موجب می‌گردد که گرایش خاصی به الگوهای اجتماعی به خصوص هنرمندان و ورزشکاران داشته باشند. همچنین، در شروع دوره جوانی، در صورتی که جوان دریافتن یک هویت متکامل و پیشرفته دچار مشکل و سردرگمی گردد، یکی از راه‌های فرار از سردرگمی، یافتن الگوهای اجتماعی است.

یافته‌های پژوهشی حاضر نیز نشان می‌دهد نوجوانان و جوانان به ترتیب از الگوهای هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی، قهرمانان ورزشی ایرانی و رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا پیروی می‌کنند. بنابراین طبق نظر پریسلی (۱۹۹۵) و نتایج حاصله از پژوهش فوق، نوجوانان در یافتن الگوهای خود گرایش خاصی به هنرمندان و قهرمانان ورزشی دارند. نوجوانان ایرانی الگوهای خود را از فرهنگ خود می‌یابند به خصوص که رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا در بین نوجوانان و جوانان ایرانی از جایگاه خاصی برخوردارند و گرایش خاصی به این الگوها در نوجوانان و جوانان مشاهده می‌شود. به عبارتی، نتایج فوق نشان می‌دهد که نوجوانان و جوانان الگوهای منطبق با فرهنگ و ارزش‌های جامعه را انتخاب کرده‌اند که این برای جامعه اسلامی ما، بسیار خوشایند است. برخی نوجوانان و جوانان الگوهایی چون اندیشمندان، شخصیت‌های علمی و معلمان و همچنین هنرمندان سینما و موسیقی خارجی را به عنوان الگوهای زندگی خود انتخاب کرده‌اند. به طور کلی اکثر نوجوانان و جوانان از الگوهایی پیروی می‌کنند که خوشایند هستند و منطبق با فرهنگ ایرانی و اسلامی جامعه است.

دو الگوی شخصیت‌های سیاسی - مذهبی و دوستان و هم‌کلاسان چندان مورد توجه نوجوانان و جوانان نیستند. عدم توجه نوجوانان و جوانان به شخصیت‌های سیاسی و مذهبی ناشی از جو سیاسی حاکم بر جامعه است که منجر به کنار کشیدن این قشر از مسائل سیاسی کشور شده است.

یافته‌های مربوط به دختران و پسران نوجوان و جوان نشان می‌دهد که پسران به ترتیب هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی، رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا، اندیشمندان، شخصیت‌های علمی و معلمان، قهرمانان ورزشی خارجی و دوستان و هم‌کلاسان به عنوان الگوهای خود انتخاب کرده‌اند و دختران نیز به ترتیب؛ دوستان و هم‌کلاسان، رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا و هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی به عنوان الگو خود انتخاب کرده‌اند. آنچه در این نتایج حائز اهمیت است توجه نوجوانان دختر و پسر به رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدای جامعه‌ی خود است که این نشان‌دهنده‌ی توجه آنان به فرهنگ ایرانی و اسلامی جامعه می‌باشد. توجه به هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی در هر دو جنس وجود دارد که این ناشی از ویژگی‌های شخصیتی این سن می‌باشد. نیوبر^(۱۳) (۱۹۹۸) معتقد است، سن نوجوانی و جوانی، سن بروز هیجانات است و آن‌ها گاهی مواقع برای تخلیه‌ی هیجانات خود دست به انجام کارهای خطرناک می‌زنند. تمایل و گرایش به موسیقی هیجانی و تند و همچنین فیلم‌های هیجانی در این سن مرسوم است.

الگوگیری از رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا در بین دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی و دانشجویان رایج است اما دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه به این الگوی ارزشی توجه نداشته‌اند. در بین دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه الگوهای هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی و دوستان و هم‌کلاسان رایج‌تر می‌باشد. در بین دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی الگوگیری بسیار متنوع است و آنان از الگوهای متفاوتی از قبیل؛ رزمندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا، دوستان و هم‌کلاسان، هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی، قهرمانان ورزشی ایرانی، اندیشمندان و شخصیت‌های علمی و معلمان و هنرمندان سینما و موسیقی خارجی پیروی می‌کنند که این تعداد الگوها نشان‌دهنده‌ی تنوع طلبی نوجوان برای الگویابی است. ویس^(۱۴) (۱۹۹۰) معتقد است، بحران‌های هویتی منجر به گرایش‌های متفاوت در نوجوان می‌گردد که یکی از این گرایش‌ها، پیروی از الگوهای متفاوت است. بررسی الگوهای دانشجویان نشان می‌دهد که الگوهای چون؛ اندیشمندان،

بررسی الگوهای نوجوانان و جوانان ۱۲ تا ۲۰ ساله استان اصفهان ۷۸

شخصیت‌های علمی و استادان، هنرمندان سینما و موسیقی ایرانی، قهرمانان ورزشی ایرانی ورزشندگان، آزادگان، جانبازان و شهدا در بین آنها رواج دارد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پی‌نوشت‌ها

- 1- H. Cooley, Social organization, Newyork: Moorton- Meier, 2000.
- 2- Hamilton, S.L., & Fenzei, I.m. The impact of volunteer experience on Adolescent social Developmen, Journal of Adolescent Research, 1988, 3,65-80.
- 3- A. Fluegelman, More new games, Ny. Dolphin Books Doubleday, 1981.
- 4- A. Bandura, Social learning throoghimitation, In M.R. Jones(Ed), Nebraska symposium on motivation. Lincoln, New: University of Nebraska press, 1977.
- 5- A. Mayer, The Psychology of public speaking, Social psychology, 1991, 79.25-37.
- 6- L. Jenkins, The J-curve Hypothesis of conforming Behavior, Social psychology, 1990, 56,101-113.
- 7- D.P. Warwick, The ethics of social intervention, Washington, D.C: Hemisphere, 2000.
- 8- E.H. Eriksson, Childhood and society (2nd ed), New york: W.W. Norton & Co, Inc, 1968.
- 9- J. Flavell, The Developmental psychology, NewYork: van Nostrand Reinhold, 1992.
- 10-D. Pearl, Television and behavior, Washington, D.C: U.S. Government printing office, 1992.
- 11-G. Salomon, Television watching and mental effort: A social psychological view, New York: Academic press, 1999.
- 12-M. Pressley, Increasing children's self-control through cognitive intervention, Review of Educational Research, 1995, 99, 333-345.
- 13-K.A. Neuber, Needs assessment: A model for community planning, Beverly Hills, calif, 1998.
- 14-C.H. Weiss, Using social research in public policy making, Lexington, Mass, Lexington Books, 1990.

منابع و مأخذ

- 1- Bandura, A. *Social learning throughimitation*, In M.R. Jones(Ed), Nebraska symposium on motivation. Lincoln, New: University of Nebraska press, 1977.
- 2- Cooley, H. *Social organization*, Newyork: Moorton- Meier, 2000.
- 3- Eriksson, E.H. *Childhood and society (2nded)*, New york: W.W. Norton & Co, Inc, 1968.
- 4- Flavell, J. *The Developmental psychology*, New york: van Nostrand Reinhold, 1992.
- 5- Fluegelman, A. *More new games*, Ny. Dolphin Books Doubleday, 1981.
- 6- Hamilton, S.L., & Fenzei, I.m. *The impact of volunteer experience on Adolescent social Developmen*, Journal of Adolescent Research, 1988.
- 7- Jenkins, L. *The J-curve Hypothesis of conforming Behavior*, Social psychology, 1990.
- 8- Mayer, A. *The Psychology of public speaking*, Social psychology, 1991.
- 9- Pearl, D. *Television and behavior*, Washington, D.C: U.S. Government printing office, 1992.
- 10- Pressley, M. *Increasing children's self-control through cognitive intervention*, Review of Educational Research, 1995.
- 11- Salomon, G. *Television watching and mental effort: A social psychological view*, New York: Academic press, 1999.
- 12- Warwick, D.P *The ethics of social intervention*, Washington, D.C: Hemisphere, 2000.
- 13- Weiss, C.H. *Using social research in public policy making*, Lexington, Mass, Lexington Books, 1990.
- 14- Neuber, K.A. *Needs assessment: A model for community planning*, Beverly Hills, calif, 1998.